משניות מבוארות

מסכת בכורות פרק ח

ה' סיון

לב אביו דְּוָה עָלָיו, אֲבָל בַּל ט' חֵי שֶׁהוֹצִיא רִאשׁוֹן וְהֶחֱזִירוּ וְיָצָא אַחֵר, וּמֵת שֶׁהוֹצִיא רִאשׁוֹן וְהֶחֱזִיר בְּכוֹר לַנְּעָרָה, הַבֵּא אַחֲרֵיהֶן בְּכוֹר לַנְּעָרָה וְלֵדָה אֲבִיו דְּוָה עַל מִי שֶׁמֵּת. **וְהַמִּפֹּלֶת כְּמִין בְּהֵמָה** מִן הַבְּכוֹרוֹת פָּדוּי וְאֵינוֹ בְּכוֹר לַנְּעָרָה דְּאֵין הַלֵּב דָּוְה לְעָלָיו וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְכֹהֵן, דְּלֵא הֲוֵי פֶּטֶר רֶחֶם.

וְהַמִּפֹּלֶת כְּמִין בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, עַד שֶׁיְּהֵא מִן מְצוּרַת הָאָדָם. הַמִּפֹּלֶת סְנֻדָּל, וּשְׁלִיא, וּשְׁפִיר מְרֻקָּם, הָבֵא אַחֲרֵיהֶן, בְּכוֹר לַנְּעָרָה וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְכֹהֵן. מִי שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ בָּנִים וְנָשָׂא אִשָּׁה שֶׁבְּכוֹר יָלְדָה, עוֹדָהּ שְׁפוּחָה וְנִשְׁתַּחְרְרָה, עוֹדָהּ נְכְרִית וְנִתְגַּיְּרָה, מְשֻׁבָּאת לְיִשְׂרָאֵל יָלְדָה, בְּכוֹר לַנְּעָרָה וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְכֹהֵן. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר יָלְדָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג): "פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" עַד שֶׁיִּפְטְרוּ רֶחֶם מִיִּשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּנֵים שֶׁנּוֹלְדוּ לָהּ בְּעוֹדָהּ בְּגִיחָתָהּ לֹא פְּטָרֵי. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ בָּנִים וְנָשָׂא אִשָּׁה שֶׁלֹּא יָלְדָה וְכֹן אִם נִתְעָבְרָה וּנְפָלָה עֻבָּרָה, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרָה מְעֻבֶּרֶת וּבְעֻלָּה עִמָּהּ, כֵּיוָן שֶׁהוֹרְתוּ שֶׁלֹּא בְּקִדֻּשָּׁה לֹא בֵּר נַחֲלָה הוּא וְהֲוֵי בְּכוֹר לְכֹהֵן דְּפֶטֶר רֶחֶם בְּיִשְׂרָאֵל דְּלֵבֵּי זֶרַע עֹבֵר הַמְּמָנָא אֶקְפְּרִיהּ, דְּתָנֵיא (וחזקאל כב, כ): "כַּאֲסֹף כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וְעוֹפֶרֶת וּבְדִיל בְּתוֹךְ כּוּר לָנָפֵחַ עָלָיו אֵשׁ לְהַתִּיךְ כֵּן אֶכְנוּס בְּאַפִּי וּבַעֲבָרָתִי וְהִנַּחְתִּי וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם" מַה בְּדִיל אֵינוֹ בָּא אֶלָּא בְּתוֹךְ כּוּר אַף אֵינוֹ בָּא אֶלָּא בְּתוֹךְ כּוּר. **מִי שֶׁלֹּא בִּכְּרָה אִשְׁתּוֹ וְלָדָה שְׁנַיִם זְכָרִים וְזֹדָאִי אֶחָד מֵהֶן מֵת אַחַר מִתְּן חֲלָבִים שֶׁלּוֹ לְכֹהֵן, וְאֵין יְדוּעַ אֵם הַבְּכוֹר מֵת, הָאָב פָּטוּר דְּמִצַּד לְמִיעוּט הַבְּכוֹר מֵת, דְּאִם מֵת בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם פָּטוּר, וְהוּא הַדִּין הַבֵּן הַנִּשְׂאָר פָּטוּר מִלְּפַדּוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּשֶׁיִּגְדַּל. וְאֵינוֹ אֶלָּא לְאַחַר י' וְהַבְּנִים קַיָּמִים, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אִם נִתְּנוּ לְאַר שֶׁלֹּא חִלְּקוּ הַיְרֻשָּׁה כְּדֵין נִתְּנוּ, שֶׁהֲרֵי כָּל הַנְּכָסִים, וְאִם לָאו פְּטוּרִין, דְּסָבַר רַבִּי מֵאִיר כָּל אֶחָד מְהַאֲחִין יֵשׁ לוֹ דִּין לוֹקֵחַ חֶלְקָן שֶׁל אַחִיו בְּרֵרָה וְהֲרֵי הֵן כְּאִלּוּ אֵין פֶּה קָנוּ בְּיָדוֹ מִן הַלְּקוּחוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נִתְּנוּ בְּכָסִים, דְּסָבַר הָאַחִין שֶׁחִלְּקוּ הַיְרֻשָּׁה הַחוֹב שֶׁל אָחִיד זָכָה בְּחֶלְקוֹ, דְּמֻלָּה פֶּה גּוֹבִין מִן הַיּוֹרְשִׁין, יָלְדָה **זָכָר וּנְקֵבָה** וְאֵין יְדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן קֹדֶם אֵין כָּאן בְּכוֹר כְּלוּם, דְּשָׁמְעָה הַנְּקֵבָה יְצִיאָה בְּרִאשׁוֹנָה וְהַמּוֹצִיא מַחֲבֵרוֹ עָלָיו הַרְאָיָה.

הַבָּא אַחֲרֵיהֶן בְּכוֹר לַנְּעָרָה וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְכֹהֵן, דְּלֵא הֲוֵי פֶּטֶר רֶחֶם. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד שֶׁיְּהֵא מִן מְצוּרַת הָאָדָם. הַמִּפֹּלֶת סְנֻדָּל, וּשְׁלִיא, וּשְׁפִיר מְרֻקָּם, הָבֵא אַחֲרֵיהֶן, בְּכוֹר לַנְּעָרָה וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְכֹהֵן. מִי שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ בָּנִים וְנָשָׂא אִשָּׁה שֶׁבְּכוֹר יָלְדָה, עוֹדָהּ שְׁפוּחָה וְנִשְׁתַּחְרְרָה, עוֹדָהּ נְכְרִית וְנִתְגַּיְּרָה, מְשֻׁבָּאת לְיִשְׂרָאֵל יָלְדָה, בְּכוֹר לַנְּעָרָה וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְכֹהֵן. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר יָלְדָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג): "פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" עַד שֶׁיִּפְטְרוּ רֶחֶם מִיִּשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּנִים שֶׁנּוֹלְדוּ לָהּ בְּעוֹדָהּ בְּגִיחָתָהּ לֹא פְּטָרֵי. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ בָּנִים וְנָשָׂא אִשָּׁה שֶׁלֹּא יָלְדָה וְכֹן אִם נִתְעָבְרָה וּנְפָלָה עֻבָּרָה, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרָה מְעֻבֶּרֶת וּבְעֻלָּה עִמָּהּ, כֵּיוָן שֶׁהוֹרְתוּ שֶׁלֹּא בְּקִדֻּשָּׁה לֹא בֵּר נַחֲלָה הוּא וְהֲוֵי בְּכוֹר לְכֹהֵן דְּפֶטֶר רֶחֶם בְּיִשְׂרָאֵל דְּלֵבֵּי זֶרַע עֹבֵר הַמְּמָנָא אֶקְפְּרִיהּ, דְּתָנֵיא (וחזקאל כב, כ): "כַּאֲסֹף כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וְעוֹפֶרֶת וּבְדִיל בְּתוֹךְ כּוּר לָנָפֵחַ עָלָיו אֵשׁ לְהַתִּיךְ כֵּן אֶכְנוּס בְּאַפִּי וּבַעֲבָרָתִי וְהִנַּחְתִּי וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם". **לְדָה** הוּא מִבְּכָרָה שֶׁלָּדָה וְנִתְעָבְרוּ, **וְכֵן מִי שֶׁלֹּא שְׁהָתָה אַחַר בְּעֻלָּה הָרִאשׁוֹן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וְנִשְׂאת וְיָלְדָה שְׁנַיִם זְכָרִים וַדַּאי אֶחָד מֵהֶן מֵת אַחַר מִתְּן חֲלָבִים שֶׁלּוֹ לְכֹהֵן וְאֵין יְדוּעַ אֵם הַבְּכוֹר מֵת, הָאָב פָּטוּר דְּמִצַּד לְמִיעוּט הַבְּכוֹר מֵת, דְּאִם מֵת בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אֵינוֹ יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מְמֶנּוּ. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן קֹדֶם אֵין כָּאן בְּכוֹר כְּלוּם. מִי שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ בָּנִים וְנָשָׂא אִשָּׁה שֶׁבְּכוֹר יָלְדָה, עוֹדָהּ שְׁפוּחָה וְנִשְׁתַּחְרְרָה, עוֹדָהּ נְכְרִית וְנִתְגַּיְּרָה, מְשֻׁבָּאת לְיִשְׂרָאֵל יָלְדָה, בְּכוֹר לַנְּעָרָה וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְכֹהֵן. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר יָלְדָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג): "פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" עַד שֶׁיִּפְטְרוּ רֶחֶם מִיִּשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּנִים שֶׁנּוֹלְדוּ לָהּ בְּעוֹדָהּ בְּגִיחָתָהּ לֹא פְּטָרֵי. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ בָּנִים וְנָשָׂא אִשָּׁה שֶׁלֹּא יָלְדָה וְכֹן אִם נִתְעָבְרָה וּנְפָלָה עֻבָּרָה, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרָה מְעֻבֶּרֶת וּבְעֻלָּה עִמָּהּ, כֵּיוָן שֶׁהוֹרְתוּ שֶׁלֹּא בְּקִדֻּשָּׁה לֹא בֵּר נַחֲלָה הוּא וְהֲוֵי בְּכוֹר לְכֹהֵן דְּפֶטֶר רֶחֶם בְּיִשְׂרָאֵל דְּלֵבֵּי זֶרַע עֹבֵר הַמְּמָנָא אֶקְפְּרִיהּ, דְּתָנֵיא (וחזקאל כב, כ): "כַּאֲסֹף כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וְעוֹפֶרֶת וּבְדִיל בְּתוֹךְ כּוּר לָנָפֵחַ עָלָיו אֵשׁ לְהַתִּיךְ כֵּן אֶכְנוּס בְּאַפִּי וּבַעֲבָרָתִי וְהִנַּחְתִּי וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם". **ב) יוֹצֵא דֶּרֶךְ דֹּפֶן שֶׁקָּרְעוּ בִּטְנָהּ שֶׁל אִשָּׁה וְהוֹצִיאוּ הַוָּלָד, וְהַבָּא אַחֲרֵיהֶן וָלָד שֶׁנּוֹלַד אַחֲרֵיהֶן. שֵׁנִיתָם אֵינוֹ בְּכוֹר לֹא לְכֹהֵן, רִאשׁוֹן לֹא הֲוֵי בְּכוֹר לְנַחֲלָה דְּ"יִוָּלְדוּ לוֹ"** (דברים כא, טז) **בְּעִינָן. וְזֶה לֹא הֲוֵי פֶּטֶר רֶחֶם.**

ה' סיון

ה) שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁל שְׁנֵי אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא בִּכְּרוּ וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים וְנִתְעָרְבוּ זֶה נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לְכֹהֵן וְזֶה נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לְכֹהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן מִן הַוְּלָדוֹת בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם לְכֹהֵן אֶחָד נִתְּנוּ חֲזִיר לָהֶם חֲמֵשׁ סְלָעִים וְיִתְחַלְּקוּ בַּמִּשְׁמֶנֶת. וְהַשְּׁאֵרִים לְחֲמֵשׁ סְלָעִים הַנְּדָרִים אֵף שֶׁאֵינוֹ בְּכוֹר לְלֵדוֹת.

ג) מִי שֶׁלֹּא בִּכְּרָה אִשְׁתּוֹ וְלָדָה שְׁנַיִם זְכָרִים וַדַּאי אֶחָד מֵהֶן מֵת אַחַר מִתְּן חֲלָבִים שֶׁלּוֹ לְכֹהֵן, וְאֵין יְדוּעַ אֵם הַבְּכוֹר מֵת, הָאָב פָּטוּר דְּמִצַּד לְמִיעוּט הַבְּכוֹר מֵת, דְּאִם מֵת בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם פָּטוּר, וְהוּא הַדִּין הַבֵּן הַנִּשְׂאָר פָּטוּר מִלְּפַדּוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּשֶׁיִּגְדַּל. וְאֵינוֹ אֶלָּא לְאַחַר י' וְהַבָּנִים קַיָּמִים, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אִם נִתְּנוּ לְאַר שֶׁלֹּא חִלְּקוּ הַיְרֻשָּׁה כְּדֵין נִתְּנוּ, שֶׁהֲרֵי כָּל הַנְּכָסִים, וְאִם לָאו פְּטוּרִין, דְּסָבַר רַבִּי מֵאִיר כָּל אֶחָד מְהַאֲחִין יֵשׁ לוֹ דִּין לוֹקֵחַ חֶלְקָן שֶׁל אָחִיו בְּרֵרָה וְהֲרֵי הֵן כְּאִלּוּ אֵין פֶּה קָנוּ בְּיָדוֹ מִן הַלְּקוּחוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נִתְּנוּ בְּכָסִים, דְּסָבַר הָאַחִין שֶׁחִלְּקוּ הַיְרֻשָּׁה הַחוֹב שֶׁל אָחִיד זָכָה בְּחֶלְקוֹ, דְּמֻלָּה פֶּה גּוֹבִין מִן הַיּוֹרְשִׁין, יָלְדָה **זָכָר וּנְקֵבָה וְאֵין יְדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן קֹדֶם, דְּשָׁמְעָה הַנְּקֵבָה יְצִיאָה בְּרִאשׁוֹנָה וְהַמּוֹצִיא מַחֲבֵרוֹ עָלָיו הַרְאָיָה.

ד) שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁל שְׁנֵי אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא בִּכְּרוּ וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים, זֶה נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לְכֹהֵן, וְזֶה נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לְכֹהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִם לְכֹהֵן אֶחָד נִתְּנוּ, יַחֲזִיר לָהֶן חֲמֵשׁ סְלָעִים. אִם לְשְׁנֵי כֹהֲנִים נִתְּנוּ, אֵינָן יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן קֹדֶם, אֵין כָּאן בְּכוֹר כְּלוּם. אִם לְשְׁנֵי כֹהֲנִים נִתְּנוּ, אֵינָן יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם. זָכָר וּנְקֵבָה, הָאֵבוֹת פְּטוּרִין, וְהַבֵּן חַיָּב לְפַדּוֹת אֶת עַצְמוֹ. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן קֹדֶם, אֵין כָּאן בְּכוֹר כְּלוּם. אֵין לוֹ אֶלָּא בֵּן אֶחָד שֶׁלֹּא בִּכְּרָה אִשְׁתּוֹ, נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לְכֹהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה, אֵין כָּאן בְּכוֹר כְּלוּם. מֵת הַבֵּן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אֵף עַל פִּי שֶׁנָּתַן לְכֹהֵן, יַחֲזִיר לְכֹהֵן, (לוֹ חֲמֵשׁ סְלָעִים). לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן, יִתֵּן. מֵת בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים, כְּיוֹם שֶׁלְּפָנָיו. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִם לֹא נָתַן, לֹא יִתֵּן. מֵת הָאָב בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּחִזְקַת שֶׁלֹּא נִפְדָּה, עַד שֶׁיָּבִיא רְאָיָה שֶׁנִּפְדָּה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּחִזְקַת שֶׁנִּפְדָּה, עַד שֶׁיָּבִיא רְאָיָה) שֶׁלֹּא נִפְדָּה. הוּא לְפַדּוֹת וּבְנוֹ לְפַדּוֹת בְּנוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּנוֹ קוֹדְמוֹ, שֶׁמִּצְּוָתוֹ שֶׁל אָבִיו, וּמִצְוַת בְּנוֹ עָלָיו: **ז חֲמֵשׁ סְלָעִים שֶׁל בֵּן, בְּמִנְיַן צוּרִי. שְׁלֹשִׁים שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רָע, וְחֲמִשִּׁים שֶׁל אוֹנֵס וְשֶׁל מְפַתֶּה, וּמֵאָה סְלָעִים שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רָע, כֶּלֶם בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּמִנְיַן צוּרִי. וְכֶלֶן נִפְדִּין בְּכֶסֶף, וּבְשָׁוֶה כֶּסֶף, חוּץ מִן הַשְּׁקָלִים: **ח** אֵין פּוֹדִין לֹא בַּעֲבָדִים, וְלֹא בְּשִׁטָּרוֹת, וְלֹא בְּקַרְקָעוֹת, וְלֹא בְּהֶקְדֵּשׁוֹת. כָּתַב לְכֹהֵן שֶׁהוּא חַיָּב לְתֵּן לוֹ וּבְנוֹ אֵינוֹ פָּדוּי, לְפִיכָךְ אִם רָצָה הַכֹּהֵן לִתֵּן לוֹ מַתָּנָה, רָשַׁאי. הַמְפַרֵשׁ פִּדְיוֹן בְּנוֹ וְאָבַד, חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יח), "וְהָיָה לְךָ וּפְדֻיוֹ תִּפְדֶּה:" **ט** הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הָאָב, וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הַחֹזֵר. וְלֹא בְּמִתְּנַת הַחֲמִשָּׁה סְלָעִים שֶׁנָּתַן לוֹ רָשַׁאי, דְּלֵא מְצִינוּ תַּקָּנָה אֲחֶרֶת (אֲבָל בְּמוֹתוֹ לוֹ וְדַעְתּוֹ שֶׁיְּחַזִּיר לוֹ וְהוּא סוֹמֵךְ עָלָיו שֶׁיְּחַזִּיר לוֹ הַחֲמֵשׁ סְלָעִים אֵין בֵּן פִּדְיוֹן). **הַמְפַרֵשׁ פִּדְיוֹן בְּנוֹ וְאָבַד חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר לְאַהֲרֹן הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ וגו' וּפִדְיוֹ תִּפְדֶּה וגו' וְהָיָה הַפָּדוּי מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה וגו' הַבְּכוֹר לֹא יִפָּדֶה בְּכוֹר שׁוֹר וגו' וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הַחֹזֵר. וְלֹא בְּרָאוּי לְהַחֲזִיר בְּכֶסֶף הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא בְּרָאוּי בְּכֶסֶף הַקֹּדֶשׁ:**

בְּנוֹ וְאָבַד חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר לְאַהֲרֹן הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ וגו' וּפִדְיוֹ תִּפְדֶּה (במדבר יח, טז): "כָּל פֶּטֶר רֶחֶם וגו' וּפְדוּיָו מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה וגו' הַבְּכוֹר לֹא יִפָּדֶה בְּכוֹר שׁוֹר וגו' וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הַחֹזֵר. וְלֹא בְּרָאוּי לְהַחֲזִיר בְּכֶסֶף הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא בְּרָאוּי בְּכֶסֶף הַקֹּדֶשׁ:" **הַמְפַרֵשׁ פִּדְיוֹן בְּנוֹ וְאָבַד חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ.** דְּהָכִי אֲמַרִינַן וְכָלוּ נִפְדִּין בְּכֶסֶף וּבְשָׁוֶה כֶּסֶף וְלִפְיָנוּ מִבֵּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה: (במדבר יח, טז): "הַמְפַרֵשׁ מִבֵּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה:" "בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמֻשֶׁת שְׁקָלִים:" הָרֵי פְּרָט, "הַמְפַרֵשׁ" (שם טז) חִדֵּשׁ וְכֹלֵל, כֹּלֵל וּפְרָט וְכֹלֵל אֵי אַתָּה דָּבָר אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא כְּעֵין הַפְּרָט מַה הַפְּרָט מְפֹרָשׁ דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן אַף כֹּאן דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן יָצְאוּ קַרְקָעוֹת שֶׁאֵינָן מִטַּלְטְלִין יָצְאוּ עֲבָדִים שֶׁהִקְשׁוּ לְקַרְקָעוֹת. דְּתַנְיָא (ויקרא כה, מו): "וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם לִבְנֵיכֶם וגו' לְרִשְׁת אֲחֻזָּה:" וְאֲחֻזָּה הֵיכִי קַרְקַע, יָצְאוּ שְׁטָרוֹת שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁמִּטַּלְטְלִים הֵן הַבְּכוֹר מְמוֹן. **ח) אֵין פּוֹדִין בְּעַבָדִים, וְלֹא בְּשִׁטָּרוֹת וְלֹא בְּקַרְקָעוֹת וְלֹא בְּהֶקְדֵּשׁוֹת.** דְּהָכִי אֲמַרִינַן הָכִי נָמִי בְּמִצַּת הַבֵּן חַיָּב, דְּגָמְרָא (תוספות דבי עקיבא איגר), וְיִרְבֶּה עַל פִּדְיוֹן הַבֵּן אֲבָל לֹא שֶׁהֶחֱזִיר (שולחן ערוך). **מת בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים דִּינוֹ כְּיוֹם שֶׁלְּפָנָיו.** דְּגָמְרִינַן חֹדֶשׁ מִמִּדְבָּר, דְּכְתִיב (במדבר יח, טז): "וּפְדוּיָו מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה", וּכְתִיב (שם ג, מז): "פְּקֹד כָּל בְּכוֹר זָכָר וגו' מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמַעְלָה:" דְּהָכִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר בְּנוֹ קוֹדְמוֹ שֶׁמִּצְוָתוֹ שֶׁל אָבִיו הָיָה לְהַחֲזִיר וּמִצְוַת בְּנוֹ עָלָיו וּמִצְוַת אָבִיו אֵינוֹ יוֹצֵא אֶלָּא אֶלָּא חֹמֶשׁ סְלָעִים.** בְּגָמְרָא שֶׁהָיָה מִקַּמָּן, וְנִקְרָאִים צוּרִי דְּהָכִי אֲמַרִינַן הָכִי נָמִי בְּמִדַּת הַבֵּן מִדַּת הַבֵּן מִדַּת הַבֵּן מ